

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Molka a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobkyně: **T. T. M.**, zast. Mgr. Pavlínou Zámečníkovou, advokátkou se sídlem Milady Horákové 1957/13, Brno, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 24. 10. 2023, č. j. MV-147273-8/SO-2023, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 13. 6. 2024, č. j. 33 A 14/2023-33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná rozhodnutím uvedeným v záhlaví zamítla odvolání žalobkyně proti usnesení Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 26. 7. 2023, č. j. OAM-8342-11/DP-2023, a toto rozhodnutí potvrdila. Daným usnesením správní orgán I. stupně podle § 169r odst. 1 písm. d) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zastavil řízení o žádosti žalobkyně o vydání povolení k dlouhodobému pobytu, jelikož tuto žádost podala v době, kdy k tomu nebyla oprávněna.

[2] Žalobkyně proti rozhodnutí žalované podala žalobu ke Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), který ji zamítl rozsudkem uvedeným v záhlaví. Krajský soud neshledal, že by rozhodnutí správních orgánů byla nepřezkoumatelná, jelikož z nich jednoznačně vyplývají důvody, které je vedly k zastavení řízení a zamítnutí odvolání.

[3] Krajský soud neshledal důvodnou ani námitku o povinnosti správních orgánů posuzovat dopady jejich rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobkyně. Přiměřenost dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života se dle § 174a odst. 3 zákona o pobytu cizinců posuzuje pouze v případech, kdy to tento zákon výslovně stanoví, anebo v případech, které dovodil Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) ve své judikatuře.

Hodnocení přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života cizince je dle této judikatury součástí rozhodování o věci samé. V nynější věci se však jednalo o usnesení o zastavení řízení dle § 169r zákona o pobytu cizinců, správní orgány proto postupovaly správně, když se dopady do soukromého a rodinného života žalobkyně nezabývaly.

[4] Krajský soud na závěr neshledal, že by na danou věc dopadal rozsudek NSS ze dne 12. 1. 2012, č. j. 7 As 142/2011-62, vzhledem ke specifickým skutkovým okolnostem tehdejšího případu. Tehdejší žadatelka totiž byla fakticky závislá na svém manželovi, který pro nemoc nebyl schopen podat žádost včas. NSS proto v tehdejší věci shledal, že k opožděnému podání žádosti došlo kvůli důvodům nezávislým na vůli žadatelky. V nynější věci taková situace nenastala.

II. Obsah kasační stížnosti žalobkyně a vyjádření žalované

[5] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů podřazených pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[6] Krajský soud nepřezkoumal rozhodnutí žalované dostatečným způsobem a svůj rozsudek přesvědčivě neodůvodnil.

[7] Krajský soud nesprávně posoudil právní otázku nutnosti poměření důsledků plynoucích ze zastavení řízení o stěžovatelčině žádosti s důvody, pro které k zastavení řízení došlo. Stěžovatelka ve správním řízení a žalobě tvrdila, že na její straně byly okolnosti nezávislé na její vůli, které jí bránily v časném podání žádosti. Důvodem, který jí bránil, byla její složitá životní situace v souvislosti s úmrtím manžela, který byl pro ni po dobu jejich společného života stěžejní oporou, mimo jiné i při vyřizování úředních záležitostí. V daném případě nedošlo k výraznému překročení zákonné lhůty k podání žádosti a stěžovatelka se nesnažila mařit či ztěžovat činnost správního orgánu. Úmrtí manžela pro ni bylo bolestnou záležitostí, kdy ani nevěděla, jak svou pobytovou situaci řešit, a netušila, že existuje možnost požádat o změnu účelu povolení k dlouhodobému pobytu a že je tak povinna učinit v zákonem stanovené lhůtě.

[8] Správní orgány měly posuzovat přiměřenost zásahu usnesení o zastavení řízení do soukromého a rodinného života stěžovatelky a jejího syna, a to ve vztahu k důvodům opožděného podání žádosti o dlouhodobý pobyt za účelem podnikání. Správní orgány a krajský soud se však těmito okolnostmi nezabývaly a neposoudily je ve vztahu k důvodům, pro které podala žádost opožděně. Neposoudily ani to, v jak těžké životní situaci se nacházela, pro jaký účel jí byl pobyt povolen, k jak výraznému překročení zákonné lhůty pro podání žádosti došlo a zda okolnosti případu nasvědčují tomu, že by se mohlo z její strany jednat o snahu mařit či ztěžovat činnost správního orgánu. Tímto postupem správní orgány i krajský soud zatížily svá rozhodnutí vadou nezákonnosti a nepřezkoumatelnosti.

[9] Okolnosti, pro které stěžovatelka podala žádost opožděně, jsou podobné těm, které NSS považoval za podstatné v rozsudku č. j. 7 As 142/2011-62, jehož závěry lze vztáhnout i na nynější případ.

pokračování

[10] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhla její zamítnutí. Stěžovatelka žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu podala více než po jednom roce od úmrtí svého manžela, ačkoliv ji podle § 45 odst. 6 zákona o pobytu cizinců měla podat ve lhůtě jednoho roku od této skutečnosti. Žalovaná odkazuje na obecnou zásadu, že neznalost zákona neomlouvá. Bylo v zájmu stěžovatelky, aby se po úmrtí svého manžela zajímala o svou budoucí pobytovou situaci a řešila ji. Pokud si nevěděla rady, mohla se obrátit na správní orgán I. stupně nebo na advokáta. Stěžovatelka v kasační stížnosti uplatňuje obdobné námitky jako v odvolání, žalovaná proto odkazuje na své rozhodnutí a na napadený rozsudek.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[12] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se NSS ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Není-li tomu tak, NSS takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního NSS podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou NSS; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturu odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[13] NSS shledal, že kasační stížnost není přijatelná, jelikož na stěžovatelčiny námitky již nabízí dostatečnou odpověď ustálená judikatura NSS, na kterou odkazuje níže.

[14] Vzhledem k tomu, že stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti také důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., zabýval se NSS nejprve tímto důvodem a pro stručnost odkazuje na judikaturu ohledně posouzení toho, jaké vady naplňují tento kasační důvod (viz např. rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS). Stěžovatelka nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku spatřuje v tom, že krajský soud dostatečně svůj rozsudek neodůvodnil a že se správní orgány a krajský soud nezabývaly dopadem usnesení o zastavení řízení o její žádosti do jejího soukromého a rodinného života. Odůvodnění závěrů krajského soudu je logické, srozumitelné a podložené judikaturou NSS. Krajský soud v bodech 32 až 34 napadeného rozsudku řádně vysvětlil, proč se správní orgány nemusely zabývat dopadem rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatelky. Napadený rozsudek proto netrpí vadou nepřezkoumatelnosti.

[15] Dle stěžovatelky měly správní orgány a krajský soud posoudit dopad usnesení o zastavení řízení do jejího soukromého a rodinného života. Dle ustálené judikatury platí,

že pokud nejsou splněny podmínky projednání žádosti, tj. pokud jako v posuzovaném případě žádost nebyla podána včas a nebyly prokázány důvody nezávislé na vůli cizince, které vedly k opožděnému podání žádosti, nemá správní orgán I. stupně jinou možnost než řízení zastavit. V takovém případě nepřichází posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žadatele v úvahu, jelikož zastavení řízení je rozhodnutím procesní povahy a o žádosti není meritorně rozhodováno (srov. např. rozsudky NSS ze dne 27. 2. 2019, č. j. 9 Azs 284/2017-27, ze dne 18. 2. 2020, č. j. 10 Azs 17/2020-32, nebo ze dne 22. 3. 2023, č. j. 2 Azs 39/2023-28). Správní orgány ani krajský soud tak nebyly povinny posuzovat přiměřenost dopadů usnesení o zastavení řízení dle § 169r odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců do soukromého a rodinného života stěžovatelky.

[16] Stěžovatelka dále namítá, že se správní orgány a krajský soud nezabývaly konkrétními okolnostmi jejího případu, kvůli kterým podala žádost o vydání povolení k dlouhodobému povolení opožděně. Dle rozsudku NSS ze dne 29. 8. 2016, č. j. 7 Azs 99/2016-36, platí, že zákon o pobytu cizinců „*nedává správnímu orgánu možnost správního uvážení, zda řízení o žádosti zastavit či nikoliv. Pokud jsou splněny zákonem stanovené podmínky, je správní orgán povinen řízení o žádosti zastavit.*“ V nynější věci správní orgán I. stupně postupoval dle § 169r odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, dle kterého usnesením zastaví řízení, jestliže cizinec podal žádost o povolení k dlouhodobému pobytu *v době, kdy k tomu není oprávněn*. Stěžovatelce dle § 45 odst. 6 zákona o pobytu cizinců zaniklo oprávnění podat žádost o nové povolení k dlouhodobému pobytu uplynutím 1 roku ode dne, kdy nastal důvod dle § 45 odst. 3, tedy od úmrtí nositele oprávnění ke sloučení rodiny, jímž byl její manžel. Stěžovatelka netvrdila žádné důvody nezávislé na její vůli, které by bránily včasnému podání žádosti, jak je vykládá ustálená judikatura (viz např. rozsudky NSS ze dne 27. 6. 2014, č. j. 4 Azs 62/2014-31, či nejnověji ze dne 30. 7. 2024, č. j. 9 Azs 151/2024-50). V projednávané věci tak byly splněny zákonem stanovené podmínky pro zastavení řízení o stěžovatelčině žádosti.

[17] Stěžovatelka na závěr odkazuje na rozsudek NSS č. j. 7 As 142/2011-62, jelikož je přesvědčena, že jeho závěry se uplatní i na nynější případ. K tomuto rozsudku se vyjádřil krajský soud v bodě 35 napadeného rozsudku, ve kterém podrobně vysvětlil rozdíl mezi tehdejším případem a tím nynějším. Jelikož proti tomuto posouzení stěžovatelka nic konkrétního nenamítá, NSS se s posouzením krajského soudu bez dalšího ztotožňuje.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nepřijatelnou odmítl podle § 104a s. ř. s.

[19] O náhradě nákladů řízení NSS rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS). Stěžovatelka v řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, která by jinak měla právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. října 2024

pokračování

JUDr. Pavel Molek
předseda senátu